

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Õppekava: Koolieelse lasteasutuse õpetaja

Tagne Luts
LASTEAEDADES NÄDALA JOOKSUL LÄBI VIIDUD PLANEERITUD TEGEVUSTE
VÕRDLUS AJALISELT EESTIS JA SOOMES
bakalaureusetöö

Juhendaja: dotsent Hasso Kukemelk

Tartu 2018

Lasteaia tegevuste võrdlemine Eestis ja Soomes ühe nädala jooksul

Resümee

Lasteaia tegevuste võrdlemine Eestis ja Soomes ühe nädala jooksul

Eesti ja Soome lasteaiad on omavahel sarnased ning uurimustest on leitud, et erinevusi on mõjutanud ajalooline taust, naaberriigid ja pedagoogiliste lähenemisviiside valik. Eesti koolieelse lasteasutuse õpetajad koostavad ja planeerivad ette õppe- ja kasvatustegevusi, mida nad hoolega järgivad, kuid Soomes panevad õpetajad rõhku igapäevastele loomulikele olukordadele ning õppetegevuste planeerimisele nii palju rõhku ei pane. Sellest tulenevalt oli bakalaureusetöö eesmärgiks välja selgitada erinevused Eestis ja Soomes planeeritud õppe- ja kasvatustegevustele kuluvas ajas. Uurimus viidi läbi Eestis ja Soomes ning selles osales 18 Eesti õpetajat ja 14 Soome õpetajat. Kvantitatiivset uurimisviisi kasutades saadeti laiali mõõteinstrumentid Soomes Espoo linna ja Eestis Valga, Võru ja Põlva kõikidesse riiklikesse lasteasutustesse. Uurimusest selgus, et Soomes kulus õpetajatel planeeritud tegevustele rohkem aega valdkondades „Mina ja keskkond“, „Keel ja kõne“, „Matemaatika“, „Muusika“, „Liikumine“ ja Eestis tegeleti kauem valdkonnaga „Kunst“. Samuti selgus, et Eestis said lapsed antud perioodil rohkem vaba mängu aega kui Soomes. Ilmnes, et Soome pedagoogid viibisid lastega kauem õues kui Eestis ning ka söömisele kulus Soomes enam aega.

Võtmesõnad: Eesti ja Soome lasteaed, koolieelse lasteasutuse õpetajad, tegevuste kestvus lasteaias

Comparison of Estonian and Finnish kindergarten activities during one week
Abstract

Estonian and Finnish kindergartens are quite similar to each other and the studies reveal that the historical background, the neighboring countries, and pedagogical approaches are the main influences that cause the difference. Estonian preschool teachers prepare the educational activities beforehand, remaining very daring but in Finland, teachers tend to let the situations evolve naturally and do not plan the educational activities as much as the teachers in Estonia. Due to that bachelor research is purposed on explaining the differences of time that is spent on the planned part of educational and cultivational activities. The study was performed in Estonia and in Finland and included 18 Estonian teachers and 14 Finnish teachers. Tables were sent to Finnish town national childcare institutions in Espoo and Estonian town national childcare institutions Põlva, Võru and Valga using the quantitative approach to gain answers for the study. The study reveals that Finnish teachers planned more time for the named areas: “Me and the environment”, “Language”, “Music”, “Mathematics” and “Physical activities” and Estonian teachers focused more on “Art”. The study also revealed that the children gained more free time during the playing time, as a counterweight to Finnish children. It appeared that Finnish teachers spent time with the kids more on outside and on eating than Estonian teachers.

Key words: Estonian and Finnish kindergarten, preschool child care institution teachers, duration of activities in kindergarten

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
Eesti ja Soome lasteaedade ajaloost	6
Soome lasteaia ajaloost.....	6
Eesti lasteaia ajaloost.....	6
Eesti ja Soome lasteaedade sarnasused ja erinevused	7
Eesti ja Soome koolieelse lasteasutuse õppekavade võrdlus.....	9
Varasemad uurimused õpetaja tööst Eestis ja Soomes.....	11
Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuste alused Eestis ja Soomes.....	13
Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused.....	13
Metoodika	15
Valim	15
Andmekogumine	16
Andmeanalüüs	17
Tulemused.....	18
Arutelu	21
Töö piirangud ja praktiline väärtus	23
Tänu sõnad	24
Autorsuse kinnitus	24
Kasutatud kirjandus	25
Lisa 1. Mõõteinstrument koos juhendi ja näidisega	
Lisa 2. Mõõteinstrument koos juhendi ja näidisega soome keeles	
Lisa 3. Näide andmete ümberkirjutamisest minutites	
Lisa 4. Eesti õpetajate tegevustele keskmiselt kulunud ajad nädalas ja päevas minutites ning standardhälve	
Lisa 5. Soome õpetajate tegevustele keskmiselt kulunud ajad nädalas ja päevas minutites ning standardhälve	

Sissejuhatus

Eesti ja Soome lasteaiad sarnanevad mitmeti, nii õppekava, selle struktuuri kui ka sisulise täitmise poolest, kuid leiab ka palju erinevusi. Mõjutused tulenevad nii naaberriikidest, kui ka pedagoogiliste lähenemisviiside kasutamisest (Kikas, et al., 2014). Mõlemad riigid hindavad tänapäevast mitmekülgset arendamist ja konstruktiivset õpetamistava (Kikas, et al., 2014). Erinevused ilmnevad siiski veel lapsekasvatuse väärtustes, tavades ning õpetaja ja lapsevanema lähenemisviisides koostöösse (Kikas et al., 2014). Mõlemas riigis algab kohustusliku õppekava järgi kool vanuses seitse ning mõlemas riigis on koostatud koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (Kikas et al., 2014; Lerkkanen et al., 2012b).

Erinevus Eesti ja Soome lasteaias ilmneb eelkooli kohustusest, kus Soomes on kohustuslik osaleda aasta enne kooli eelkoolis, kuid Eestis antud kohustus puudub (§ 26 a, Perusopetuslaki, 1998; § 2, KELS, 2018). Samuti laste arv rühmas ning rühmas olevate pedagoogide suhtarv laste kohta Eestis ja Soomes on erinev. Soomes võib ühes rühmas olla maksimaalselt kolmele hoidjale vastav arv lapsi, kuid Eestis on rühma suurus seadusega piiritletud, mida võib lasteasutuse hoolekogu ettepanekul suurendada. (§5 a, Varhaiskasvatustlaki, 1976; §7, KELS, 2018).

Mõlema riigi koolieelse lasteasutuse seadus paneb rõhku õpetaja ja lapsevanema vahelisele suhtele ning uurimused on näidanud, et nii Eestis kui Soomes on nende vaheline usaldus olemas (vt. §10, KELS, 2018; § 7 a, Varhaiskasvatustlaki, 1973; Kikas et al., 2011). Samas ilmneb uurimustest, et mõlemas riigis rõhutatud lapsekeskne lähenemisviis on Eestis paremini märgatav ning pigem isegi lapse poolt domineeritud, kuid Soomes kipuvad õpetajad olema rohkem õpetajakesksed ja pigem juhtivas rollis (Lerkkanen, et al., 2012b; Salminen et al., 2013b). Eesti koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2011) §7 toob välja, et õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Sellest tulenevalt on bakalaureusetöö eesmärgiks võrrelda, kui erinevad on mõlemas riigis läbiviidavatele planeeritud õppe- ja kasvatustegevustele kuluv aeg keskmiselt päevas.

Eesti ja Soome lasteaegade ajaloost

Soome lasteaia ajaloost.

Soomes on lapsehoidmisega tegeletud rohkem kui sada aastat ning mille traditsioonid põhinevad G. Fröbeli pedagoogikale, põhja heaolu poliitikale ning riigi sotsiaalmajanduslikule arengule ja vajadustele (Niikko & Ugaste, 2012). Samuti on koolieelset haridust mõjutanud naaberriigid ja rahvusvahelised suundumused (Niikko & Ugaste, 2012). Alusharidus sai Soomes alguse 1970ndatel, kus planeeriti lapsehoidmise süsteem ja korraldati ümber lasteaiaõpetajate koolitusprogramm (Husa & Kinos, 2001, 14-15). Suured muutused leidsid aset aga 1990ndatel, kus Soome ühiskond muutus moderniseeritumaks, rahvusvaheliseks ja muutused olid märgatavad ka infoühiskonnas (Niikko & Ugaste, 2012). Sel ajastul loodi lapsehoiuteenuse põhimõte, kus igal alla kooliealisel lapsel oli õigus lapsehoiuteenusele ja koolieelsele haridusele (Asetus lasten päivähoidosta, 1995, viidatud Niikko & Ugaste, 2012). Samuti loeb Soome põhiharidusseadusest välja, et sel ajastul said kõik 6aastased lapsed õiguse osaleda lasteaia tasuta aasta enne koolikohustuse algamist (628/1998, Perusopetuslaki 1998). Arenes ka pedagoogiline töö ning 6aastastele lastele loodi õppekava, mis omakorda ühendati kooli õppekavaga (Esiopetuksen ..., 2000, viidatud Niikko & Ugaste, 2012). Karila jt (2007) artiklist ilmnes, et 1990ndate keskel toimunud üleminek lasteaiaõpetajate õppes ülikooli tasemele, muutis alushariduse staatus ning see lõi iseseisva teadusharu alushariduses.

Eesti lasteaia ajaloost.

Eesti alusharidusel on samuti pikk ajalugu, mis on välja töötatud üldise haridustaseme ja kultuuri kontekstis Euroopas (Niikko & Ugaste, 2012). Niikko ja Ugaste (2012) artiklis ilmneb, et Eesti alushariduse arengut on samuti mõjutanud Fröbeli ideed, kuid lisaks ka Venemaa psühholoogilised mõtlejad ja viiekümne aastane Nõukogude traditsioon. Ugaste, Tuul, Niglas ja Neudorf (2013) toovad oma artiklis välja ka Montessori pedagoogika mõju Eesti alusharidusele. Eesti arendas esimese iseseisvuse ajal välja riikliku haridussüsteemi ja õppekava, kuid pärast Nõukogude okupatsiooni 1940ndatel, tuli järgida viimase pedagoogilisi printsiipe (Tuul, Ugaste, & Mikser, 2011). Tuul jt (2015) tõdevad, et sel ajal polnud õpetaja professionaalsusel ega õpetajal kui õppekava arendajal ja hariduspoliitika kujundajal kohta. Nõukogude perioodi ajal loodi aga ühtne alushariduse süsteem ning mis võimaldas emadele töölkäimise (Niikko & Ugaste, 2012). Nõukogude perioodi kadumisega, nähti õpetajaid kui iseseisvaid spetsialiste ning

peamisi õppekava reformide initsiaatoreid kohalikus kui ka rahvusvahelises tasemes ning sel ajal asendati kollektiivne haridus raamharidusega (Cerych, 1999, viidatud Tuul jt, 2015; Niikko & Ugaste, 2012). Eesti taasiseseisvumisega tõlgendati alusharidus teadmiste-, oskuste-, katsete ja käitumisharjumiste süsteemiks, mis loovad eeldused koolis ja igapäevaelus läbilöömiseks ning nii mõneski Eesti lasteaias võeti 1994ndal aastal kasutusele Hea Alguse programm (Niikko & Ugaste, 2012; Õun, 2009). Hea Alguse programm toetub lapsekesksele kasvatusle ning demokraatia põhimõtetele ning mis loob lastele võrdsed võimalused ning seda metoodikat võib leida ka tänapäeva lasteasutustest (Hea Alguse Keskus, 2004). 1999ndal aastal loodi esimene riiklik alushariduse raamõppekava, kus oli määrus, mille kohaselt pidi igal lapsehoiuteenust pakkuvas asutuses mõtlema välja oma õppekava, kuid selle loomisel pidi arvestama kindlate tõekspidamistega ning võtma arvesse lapse vajadusi ja vanemate soovet (Niikko & Ugaste, 2012; Tuul, Mikser, Neudorf & Ugaste, 2015). See oli lühike dokument, mis sisaldas eesmärged, põhimõtteid, õppe- ja kasvatuslegevuse valdkondi ja sisu ning lapse arengu hindamise põhimõtteid (Õun, 2009). Õppekava uuendati aastal 2008 ning see dokument oli esimene, mis tutvustas konkreetseid alateemasid koos üldsätetega, nagu näiteks õppimise mõiste, erivajadustega laste õpetamise põhimõtted, lapsevanematega koostöö ning uueks alateemaks oli ka ootused kuue- kuni seitsmeaastaste laste üldoskustes (Tuul et al., 2015). Uuendatud riiklik õppekava kehtestas printsiibid lapsekesksele haridusele (Kimer, Tuul & Õun, 2016).

Eesti ja Soome lasteaedade sarnasused ja erinevused

Eesti ja Soome õppesüsteemi struktuur on sarnane, kuigi ühiskonna ajalooline taust on erinev (Lerkkanen et al., 2012b; Kikas, Lerkkanen, Pakarinen, Poikonen, 2014). Mõlemad riigid hindavad tänapäevast mitmekülgset arendamist ja konstruktiivset õpetamistava, kuid lapsekasvatamise väärtused, tavad ja lähenemisviisid õpetaja ning lapsevanema vahel, erinevad veel ajaloolise tausta tõttu (Kikas et al., 2014).

Mõlemas riigis rahastatakse avalikest vahenditest koolieelseid lasteasutusi ning koole, mis juhinevad valitsuse regulatsioonile ning mõlema riigi kohustusliku õppekava järgi algab kool lapsel vanuses seitse (Ugaste & Niikko, 2015; Kikas et al., 2014; Lerkkanen et al., 2012b; §25, Perusopetuslaki, 1998; §9, Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, 2018). Mõlemas riigis on kuueaastastele lastele kehtestatud riiklik koolieelne õppekava, mis neid koolikes ette valmistab (Lerkkanen et al., 2012b; Kikas et al., 2014). Nii Eestis kui Soomes on lasteaed vabatahtlik, kuid

Soomes muutus 2015ndal aastal eelkool kohustuslikuks (§2, KELS, 2018; §2, Varhaiskasvatustseadus, 1973, §26 a, Perusopetuslaki, 1998). Lerkkanen jt (2012b) toovad esile, et nii Eesti kui Soome lasteaedade traditsioonides on tähtis kõrge ametialane pädevus ning lapsekesksed õppetegevused, kus lapsed on aktiivsed õppijad (Lerkkanen et al., 2012b). Samuti hindavad nii Eesti kui ka Soome kõrget ametialast pädevust ja lapsekeskseid õppetegevusi, kus lapsed on aktiivsed õppijad ja kus tegevused on integreeritud teemapõhisesse õppesse ja mängu (Lerkkanen et al., 2012b).

Soome ja Eesti lasteaedades leiab erinevusi, mis ilmnevad kohustuses, personalikoosseisus, laste arvus rühmas või meditsiinilise abi kättesaadavuses lasteasutuses. Kui Eestis on alusharidus vabatahtlik ning seda võib omandada täies mahus ka kodus, siis Soomes on kohustuslik käia aasta enne kooli eelkoolis (§2, KELS, 2018; §2, Varhaiskasvatustseadus, 1973, §26 a, Perusopetuslaki, 1998). Suur erinevus nende kahe riigi vahel ilmneb rühmapersonalikoosseisus, kuhu Soomes kuuluvad tavaliselt kõrgharitud õpetaja, kaks meditsiiniõde või gümnaasiumi taseme erialase kutseõppega kvalifitseeritud hoidjad ja muud abistajad (Ugaste & Niikko, 2015; §18, Asetus valtion koulukodeista, 1978; §6, Asetus lasten päivähoidosta, 1973). Kusjuures eelkooli õpetajale Soomes on rangemad nõuded kui eelkoolieast nooremate laste õpetajale (§7, Asetus opetustoimen henkilöstön..., 1998). Eestis kuuluvad rühmapersonalikoosseisu tavaliselt kõrgharitud õpetaja/õpetajad ja direktori poolt välja valitud õpetajat abistavad töötajad, nt. õpetaja abi, assistent, lapsehoidja (§3, Koolieelse lasteasutuse personali..., 2015; Koolieelse lasteasutuse pedagoogide..., 2013). Erinevus Eestiga on märgatav erivajadustega laste puhul, kus Soomes antud lastele eraldi asutus puudub ja lapsed on integreeritud lasteaia tavarühmadesse, kuid Eestis on erivajadustega lastele eraldi lasteasutus või vanema kirjaliku avalduse ja nõustamiskomisjoni soovitusel ka tavalasteaia sobitus- või erirühm (K.Holst & M.Pihlaja, 2011: §5 ja §6, KELS, 2018). Märkimisväärne erinevus Eesti lasteaiaiga on see, et Soome lasteaias on kohustus last vajadusel ravida, kuid mitte kliinilisel tasemel ja seda ei saa teha õpetaja ning samuti peab ka toit olema lapse tervisenõuetele vastav (2 b §, Varhaiskasvatustseadus, 1973). Eestis määrab ravimite andmisele keelu seadus, kuid erandjuhul võib vanema vastutusel ja kokkuleppel tervishoiutöötajaga või direktori määratud lasteasutuse pedagoogiga, anda ravimeid arsti määratud annuses (§13, Tervisekaitseõudused koolieelses lasteasutuses..., 2010).

Erinevus seisneb ka laste arvus rühmas, kus Soomes lasteaias saab ühes rühmas

maksimaalselt olla kolmele hoidjale vastav arv lapsi, kuid Eestis määrab seadus kindlad normid, kus sõimerühmas võib lapsi olla kuni 14, aiarühmas kuni 20 last ja liitrühmas kuni 18 last (§5 a, Varhaiskasvatuse seadus, 1973; §7, KELS, 2018). Eestis võib lasteasutuse hoolekogu ettepanekul suurendada laste arvu sõimerühmas ja liitrühmas kuni kahe lapse võrra ning aiarühmas kuni nelja lapse võrra (§7, KELS, 2018). Samuti leiab kahe riigi vahel erinevusi laste suhtarvus hoidjale, kus Soomes, alla kolmeaastaste laste puhul on suhtarv 1:4, vanemate laste puhul 1:7 ning osaajaga kolme kuni kuueaastaste laste ja koolieelikute puhul, kelle päev ei ületa 5 tundi, on suhtarv 1:13 (Ugaste & Niikko, 2015;). Eestis ütleb seadus, et tagades lastele turvalise kasvukeskkonna on kõigile õppe- ja kasvatusalal töötavatel isikutel suhtarvuks sõimerühmas kuni 7 last, liitrühmas kuni 9 last, aiarühmas kuni 10 last, sobitusrühmas kuni 8 last ning erirühmas, sõltuvalt laste erivajadusele, 2 kuni 6 last (§20, lõige 6, KELS, 2018). Ning ka sel korral on valla- või linnavalitsusel õigus suurendada laste arvu rühmas, sõimerühmas ja liitrühmas ühe võrra ning aiarühmas 2 lapse võrra (§7, §20 lõige 6, KELS, 2018). Eelnevast lähtuvalt võib järeldada, et Soome lasteaedades saavad lapsed rohkem individuaalset lähenemist ja tähelepanu kui Eestis.

Eesti ja Soome koolieelse lasteasutuse õppekavade võrdlus

Eesti koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas on öeldud, et

õppekava määrab kindlaks lasteasutuse õppekavade koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid ja põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuste korralduse, kuue kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused, valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse arengu eeldatavad tulemused ning arengu hindamise põhimõtted (§ 1, KELA RÕK, 2011).

Soome riiklikus õppekavas on välja toodud, et

see on dokument, mis on välja töötatud Õpetusvalitsuse poolt ning mille alusel koostatakse kohalike lasteaedade ja laste õppekavad ning millele rakendub alusharidus (1). Soome alushariduse maakondliku juhendi eesmärgiks on luua ühtsed tingimused alushariduses osalevate laste terviklikule kasvule, arengule ja õppimisele (1). Soome kohalik lasteaia õppekava tuleb koostada maakondliku õppekava juhise alusel, õppekava koostamine on kohustuslik, seda tuleb hinnata ja arendada ning selle koostamisel võetakse lisaks lasteaia personalile ja lapsevanematele arvesse ka laste arvamusi (1.2).

Soomes lapsele koostatud õppekava lähtekohaks peavad olema lapse huvid ja vajadused (1.3). Soomes lapse õppekava on dokument, kuhu kirjutatakse lapse arengut, õppimist ja heaolu toetavad eesmärgid ja meetmed ning lapse oskused, tugevused, huvid ja individuaalsed vajadused. (Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016)

Soome ja Eesti lasteaia õppekavadest leiab sarnasusi, kuid märgata võib ka erinevusi. Näiteks mõlema riigi õppekava toob esile lapse keelelise, kultuurilise ja usulise taustaga arvestamise (vt. KELA RÕK, 2011; Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016). Seega arvestavad mõlemad riigid rahvusvaheliste tõekspidamistega. Mõlema riigi õppekavas tuuakse välja, et laps õpib matkimise, mängu, uurimise, katsetamise jms. kaudu (§5, KELA RÕK, 2011; 2.5, Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016). Samuti on nii Eestis kui Soomes kohustus hinnata last vähemalt kord aastas ning hindamistulemused lapsevanemale edastada (vt. §24, KELA RÕK, 2011; 1.3, Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016).

Hoomatav erisus mõlema õppekava võrdlemisel ilmneb selles, et Soomes luuakse lisaks kohalikule õppekavale igale lapsele individuaalne õppekava ning seda koostab kõrgharitud koolieelse lasteasutuse õpetaja, pidades aru teiste hoidjate ja lapse hooldajatega (§7 a, Varhaiskasvatuse seaduse, 1973; 1.3, Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016). Lapsele koostatud õppekava tugineb pedagoogilisele dokumendile (4.2 pedagoogiline dokumentatsioon on alushariduse planeerimise, rakendamise, hindamise ja arengu töömeetod, mis on jätkuv protsess) ning mis peab sisaldama järgmist (1.3):

lapse arengusse ja õppimisse liituvad tugevused ning lapse huvid; lapse arengut, õppimist ja heaolu toetavad eesmärgid ja meetmed eesmärkide toetamiseks ning realiseerimise hinnang; lapse potentsiaalne vajaminev tugi; potentsiaalne arstlik kava; lapse, lasteaia personaliga ja lapsevanematega koos kokkulepitud lepped; mis tahes muud õppekava koostamisel osalenud spetsialistid ja asjatundjad; teabe sellest, kuna kava on koostatud ja kontrollitud ning millal uuesti õppekava kontrollitakse (Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016).

Soome koolieelne õppekava määrab seda, et individuaalsest õppekavast tõusnud eesmärgid võetakse arvesse rühma tegevuste planeerimisel ja õppekeskkonna arendamisel (1.3, Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016). Millest tulenevalt võib järeldada, et õpetaja peab teadma iga lapse õppekava eesmärgid ning neid igapäevastes ühistes õppe- ja kasvatustegevustes arendama.

Eestis individuaalne õppekava igale lapsele eraldi puudub, kuid riiklikust õppekavast

lähtuv lasteasutuse õppekava peab olema ja selle koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteasutuse pedagoogid, kaasates ka lapsevanemaid (§2, KELA RÕK, 2011). Eestis peab lasteasutuse õppekava sisaldama järgmist:

lasteasutuse liik ja eripära; õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti; õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil, lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus; erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus; lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus; õppekava uuendamise ja täitmise kord. (§2, KELA RÕK, 2011)

Uurimused on näidanud, et Soome õppekava on rohkem orienteeritud õppimise protsessi ja Eesti õppekava rohkem lapse omaduste arendamisele (Peterson et al., 2016). Samuti määratlevad Eesti ja Soome üldoskusi erinevalt, kus Eestis on need loetletud järgnevalt: „mänguuskused; tunnetus- ja õpioskused; sotsiaalsed oskused; enesekohased oskused“ (§ 11, KELA RÕK, 2011) ja Soome loetus järgnev: „mõtlemine ja õppimine; kultuuriline pädevus, koostöö ja väljendamine; enese eest hoolitsemine ja igapäevaelu oskused; mitmekülgne keeleoskus (numbrid, sõnumid, suhtlemise erinevad vormid jne.) ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia oskus; osalemine ja toimimine“ (2.7, Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016). Mõlema riigi õppekavad on lahti seletatud ning sarnasusi märkab mitmes aspektis, samas võib leida üksikuid erinevusi (vt. § 11, KELA RÕK, 2011 ja 2.7, Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016).

Varasemad uurimused õpetaja tööst Eestis ja Soomes

Peterson jt (2016) on toonud välja, et arvamused õpetaja professionaalsusest sõltuvad just kultuuri- ja hariduskontekstist. Seega võib järeldada, et arvestades meie erinevat ajaloolist tausta ning naaberriikide mõju, on erinevused mõlema riigi õpetaja töös iseenesest mõistetavad. Uurimused on näidanud, et värskelt lõpetanud lasteaiaõpetaja mõjub õpetaja efektiivsusele positiivselt (Lerikkanen et al., 2012b). Millest võib järeldada, et noored õpetajad võivad mõjutada ka vanemaid õpetajaid positiivselt, olles neile eeskujuks. Uurimustest on selgunud, et Eestis tunnevad koolieelsed õpetajad suurt vastust õppekavas väljatoodud eesmärkide üle ning lapsi kooliks ettevalmistamisel ja nad eelistavad saada pigem üldisemat õppekavade autonoomiat kui spetsiaalseid eesmärke, sest tunnevad sealjuures vajavat enam juhendamist (Ugaste et al., 2013;

Tuul et al., 2015). Samuti on leitud, et õpetajad näevad end rohkem ideaalis iseseisvate spetsialistidena ja õppekava järgijatena kui nende igapäevases töös (Tuul et al., 2015). Vastupidi Eesti õpetajatele selgus Soomes kuueaastaste laste seas läbiviidud juhtumiuuringust, kus osales 49 õpetajat, et õpetajate seletused nende hariduslikkudest eesmärkidest ühildusid ning õpetajate aruanded oma tegevustest täidetakse ka reaalselt (Salminen, Hännikäinen, Poikonen, & Rasku-Puttonen, 2013a). Eelnevast lähtudes võib oletada, et Soome õpetajad võivad tunda end oma töös kindlamalt kui Eesti õpetajad.

On leitud et, Eesti õpetajatele on laste oskuste seisukohalt tähtsam saavutada konkreetseid ja mõõdetavaid tulemusi nende arengus, samas kui Soome õpetajad panevad tugevamat rõhku just lapse positiivse enesekohase ja sotsiaalse oskuse arendamisele ning ka õpipotentsiaali edendamisele (Lerkkanen et al., 2012b). Uurimustest on selgunud veel, et Eesti lasteaiaõpetajad kipuvad näitama rohkem lapsekeskset ja isegi lapse poolt domineeritud tegevusi ning Soome koolieelsed õpetajad on pigem õpetajakesksemad ja juhtivamas rollis ning Soomes sekkuvad koolieelsed õpetajad ka laste vaba mängu aega (Lerkkanen et al., 2012b; Salminen et al., 2013b; Satu, 2012). Samas ilmneb uurimustest, et lapsekeskse tegevuse kasutamine Eesti lasteaias on tagasihoidlik, olles nähtav ainult pooltes tegevustes, enamasti individuaalses või õppetegevuses, ning kui võrreldi tegevusi algajaõpetaja ja vanemõpetaja vahel, siis selgus, et vanemõpetajad kasutavad ja hindavad lapsekeskseid tegevusi rohkem (Salminen et al. 2013b; Kimer et al., 2016; Ugaste et al., 2013). Arvestades eelnimetatud uurimistulemusi võib järeldada, et Eesti õpetajad on tegevuste läbiviimisel lapse-kesksemad kui Soome õpetajad.

Nii Eesti kui Soome riiklikus koolieelses õppekavas on välja toodud lapsevanemaga koostöö ning usaldussuhe ja Kikase jt (2011) uurimus on näidanud, et see on kõrgelt märgatav mõlemas riigis (§10, KELA RÕK, 2011; §7 a, Varhaiskasvatuse seadus, 1973). Paraku Ugaste ja Niikko (2015) uurimusest on selgunud, et Soome õpetajad viitavad füüsilisele ja vaimsele kurnatusele ning Eesti õpetajad rõhuvad täiendõppe ebapiisavusele, mis ka K. Holst ja M. Pihlaja (2011) uuringust Soomlastel vajaka jääb. Õpetaja ja lapse vaheline suhe ning laste arv rühmas mõjutavad rühma kvaliteeti ning Lerkkaneni jt (2012b) uurimusest selgus, et parem kvaliteet on väiksemates gruppides, koos õpetaja ja lapsevahelise aktiivse suhtlusega, millest võib järeldada, et Soome lasteaiarühmade õppekvaliteet peaks olema parem (vt. §20, lõige 6, KELS, 2018; Varhaiskasvatuse seadus, 1973)

Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuste alused Eestis ja Soomes

Mõlema riigi koolieelse lasteasutuse õppekavas on eraldi välja toodud õpikäsitus, kus seletatakse lahti õppimiskäsituse mõiste, millele rõhku panna laste õpetamisel ning mil moel need peaksid esinema. Mõlema riigi õpikäsitused toovad välja selle, et lapsed vajavad õppimiseks tuge, kelleks koolieelses lasteasutuses on pedagoogid. Tuuakse esile, et õppe- ja kasvatustegevusi planeerides, tuleb arvestada lapse eripäraga, olgu selleks siis kultuuriline taust või tervises seisund. (§5, KELA RÕK, 2011; 2.5, Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016)

Eesti koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas on öeldud, et mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuste valdkondade arengu aluseks (§12, KELA RÕK, 2011). Soome riiklikus õppekavas rõhutatakse, et lapsel on õigus mängida ja õppida mängu kaudu (Varhaiskasvatussuunnitelma 2016, lk 19). Seega mõlemas riigis peavad õpetajad õpetama lapsi läbi mängu või planeerima tegevused mänguliselt. Samas S. Satu (2012) uurimusest „Mängu juhtimise tähendus lasteaia kasvatustöös“ selgus, et Soome laste omaalgatuslikku mängu lasteaias piiravad tihti õpetajate kehtestatud reeglid ning samuti on Soome õpetajad laste mängude suunajad ja kontrollijad, mille põhjuseks on mängurahu säilitamine ja mängu sujuvus.

Nii Eesti kui Soome on jaotanud õppe- ja kasvatustegevuste sisu eraldi valdkondadeks ning need valdkonnad on Eestis lahti seletatud kui eesmärgid ja Soomes pigem seletuste ja näidetena. Eestis on need esitatud järgnevalt: mina ja keskkond; keel ja kõne; eesti keel kui teine keel (kui emakeel on erinev); matemaatika; kunst; muusika; liikumine. Soome riiklikus õppekavas esitatakse neid kui ulatusliku ala osadena järgnevalt: mõtlemine ja õppimine; kultuuriline oskus, koostöö ja väljendamine; enesega toimetulek ja igapäevased toimingud; mitmekülgne oskamine ja info- ja sõnumitehnoloogiaalane oskus; osalemine ja mõjutamine (§ 16, KELA RÕK, 2011; 2.7, Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016). Samas mõlema riigi õppekavas kuuluvad lisaks õppe- ja kasvatustegevuste valdkondadele ka muud suunitlused ja tõekspidamised, mida tegevuste planeerimisel tuleb arvestada (vt. KELA RÕK, 2011; Varhaiskasvatussuunnitelma, 2016)

Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Uuringud on näidanud, et on võrreldud Soome ja Eesti lasteaiaõpetajate lähenemisviise, lapsekesksust, koostööd ja usaldust lapsevanemate ja õpetaja vahel, õpetajate arusaamu laste

õppimisest jms., kuid puuduvad uurimused mõlema riigi lasteaedade igapäeva tegevuste võrdlusest (Kikas et al., 2014; Kikas et al., 2011; Lerkkanen et al., 2012; Niikko & Ugaste, 2012; Kimer et al., 2016; Ugaste et al., 2013; Ugaste & Niikko, 2015; Peterson et al., 2016). Samas tegevused sisustavadki lapse päeva ja nii Eesti kui Soome alushariduses peetakse oluliseks valdkondade ja tegevuste lõimimist, lapsest lähtuvaid õppe- ja kasvatustegevusi ning mitmekülgset päevakava (KELS, 2018; Koolieelse lasteasutuse riiklik..., 2011; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2016; Varhaiskasvatustaki, 1973). Õpetajad koostavad rühma päevakava lähtudes lasteaia õppekavast, mis omakorda juhindub riiklikule õppekavale. Samas nii Soome kui Eesti alushariduse õppekavas tuuakse välja, et päevakava peaks olema paindlik ja lapse huvidest lähtuv (Koolieelse lasteasutuse riiklik..., 2011; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2016). Tean, et Eesti koolieelsed õpetajad koostavad ja planeerivad ette õppe- ja kasvatustegevusi, mida nad hoolega järgivad, kuid Soomes panevad õpetajad rõhku pigem igapäevastele loomulikele olukordadele ning õppetegevuste planeerimisele nii palju rõhku ei pane, seda kinnitab ka Lepp (2017) hiljutine uurimus „Eesti ja Soome Lasteaiajuhtide arvamused lapsest lähtuvast kasvatuses, pedagoogilisest tegevuskultuurist ja selle edendamisest lasteaias“ (lk 28). Sellest tulenevalt on antud bakalaureusetöö eesmärgiks välja selgitada erinevused planeeritud õppe- ja kasvatustegevustele kulunud aegades keskmiselt päevas.

Lähtuvalt töö eesmärgist püstitati käesolevas töös järgmised uurimisküsimused:

Kui palju kulutatakse keskmiselt aega minutites valdkondadele "Mina ja keskkond", "Keel ja kõne", "Matemaatika", "Kunst", "Muusika" ja "Liikumine" Eesti ja Soome lasteaedades päeva jooksul?

Kui kaua viibivad Eesti ja Soome lasteaedade lapsed keskmiselt minutites päeva jooksul väljas?

Kui kaua saavad Eesti ja Soome lapsed päevas keskmiselt minutites lasteaias vabalt mängida?

Kui palju kulub keskmiselt minutites päevas aega söömisele Eesti ja Soome lasteaedades?

Milliseid muid tegevusi mõlema riigi lasteaedades lastega läbi viiakse ning kaua selle peale keskmiselt päevas aega kulub (minutites)?

Metoodika

Käesolevas uurimuses kasutati kvantitatiivset uurimisviisi, mille põhjuseks oli andmete kogumise võimalus paljudelt inimestelt kahest erinevast riigist ning et töö oleks Soomes Espoo

linnas ja Eestis Põlvamaa, Võrumaa ja Valgamaa piires üldistatav. Kvantitatiivne uurimus võimaldab kasutada suurt valimit ning saadud tulemusi üldistada (Õunapuu, 2014).

Valim

Valimi moodustamisel kasutati süsteemset valimit, kus eelnevalt valiti Eesti linnadest välja Võrumaa, Valgamaa ja Põlvamaa kõik lasteaiad ning Soomes kõik Espoo riiklikud lasteaiad. Uuritavad lasteaiad valiti põhjusel, kuna autor osaleb isiklikult Espoo lasteaedade töös ning Lõuna-Eesti kolm eelnimetatud linna olid mahult enamvähem võrdväärsed Espoo linnaga.

Lasteaiadirektorite või juhatajate kontaktide leidmiseks otsis autor välja internetileheküljed riiklike lasteaedade nimekirjade ja kontaktidega, kus Soomes leidsid kontaktid iga lasteaia kodulehekülgedelt ning Eestis loeteluna koos kontaktaadressiga. Autor edastas uurimustrumendi koos tutvustusega igale lasteaiadirektorile eraldi elektronpostkasti. Lasteaiadirektorid tutvustasid uurimust õpetajatele, kellel oli valikuvabadus uuringus osalemiseks. Kuna selgus, et Soome lasteaias läbiviidavateks uuringuteks oli vaja eraldi allkirjastatud luba alushariduspealikul, siis taotles autor eelnevalt loa ning seejärel saatis tabelid laiali. Uurimuses osales Eestist 18 õpetajat ja Soomest 14 õpetajat ning laste vanused rühmades varieerusid 0-7aastaste laste vahel (tabel 1).

Tabel 1. *Lasteaiariühmade vanuseline jaotus.*

VANUSEVAHEMIK	RÜHMADE ARV	
	Eesti	Soome
1-3AASTASED	2	5
3-5AASTASED	2	7
5-7AASTASED	4	0
SEGARÜHMAD	4	2
VANUSEVAHEMIK	6	0
MÄRKIMATA		

Uuringus osalenud alla 3aastaste lastega rühmasid oli Eestist kaks 1,5-3aastaste rühma ja Soomest viis 1-3aastaste laste rühma. Vanusevahemikus 3-5aastaseid oli Eestist üks 3-5aastaste laste rühm ja üks 4aastaste laste rühm ning Soomes kuulusid samasse jaotusse seitse 3-5aastaste laste rühma. Rühmad, kes eelnimetatud jaotusest välja jäid vanusevahemikud Eestis olid: üks 1,6-7aastaste laste rühm, kaks 3-7aastaste laste rühma, üks 2-4aastaste laste rühm, üks 4-6aastaste laste rühm, kaks 5-7aastaste laste rühma ja üks 6-7aastaste rühm. Soomes

erivanuseliste lastega rühmadesse kuulusid kaks 3-6aastaste laste rühma. Andmed puudusid vanusevahemike kohta rühmas kuuel Eesti õpetajal.

Andmekogumine

Andmed koguti tabelivormis, millele oli juurde lisatud juhend instrumendi täitmiseks ja näidis (Lisa 1; Lisa 2). Instrumendi eeliseks elektroonilisel teel võib pidada uuritavatega kiire kontakteerumise ning suuremal hulgal andmete laiali jagamise. Autor koostas mõõteinstrumendi lähtudes E. Kulderknup (2009) „Õppe- ja kasvatustegevuste valdkonnad“ käsiraamatust, jättes välja valdkonna „Eesti keel kui teine keel“ ning kuhu lisas juurde lasteaia igapäevatoimingud „vaba mäng“, „õue aeg“, „söömine“, ja „muu“. Õpetajate ülesandeks jäi tabelisse märkida valdkonnapõhiste kui ka muude päeva jooksul toimuvate tegevuste kestus ajaliselt ning lisada üksikud märksõnad tegevuse kohta.

Tulemuste valiidsuse suurendamiseks katsetati mõõteinstrumente eelnevalt Võru ühes lasteaias, mille eesmärgiks oli kontrollida, kas mõõtvahend on arusaadav ning täidetav või kas peaks midagi juurde lisama või eemaldama. Lähtuvalt õpetajate tagasisidestatavatest kommentaaridest, täiendati instrumenti tegevuse „söömine“ võrra. Kuna antud tegevus on ajaliselt sarnane teiste Eesti lasteaedade päevakavaga, siis kasutas autor töös ka proovitabelite andmeid.

Mõõteinstrumendi koostamisega alustati 2017. aasta juulis ning neid katsetati 2017. aasta septembris. Proovitabelitest saadud kommentaare arvesse võttes kohandas autor instrumenti, näiteks lisas juurde tegevuse „söömine“. Kokku saadeti mõõteinstrumente Eestis 41 lasteaiadirektorile ajavahemikus 05.02.2018 – 10.03.2018 ja Soomes 122 lasteaiajuhatajale hilisemal ajavahemikul 14.03 – 15.03.2018, seoses loa saamisega. Ajavahemikku pikendas autor veelgi nii Eestis kui Soomes, seoses andmete ebapiisavusega, mille tulemusel saabusid viimased andmed 2018. aasta kevade lõpu pooles. Mõõteinstrumendi pikkus koos juhendi ja näitega oli 3 A4 lehekülge, mida õpetajad said arvutis vajadusel suurendada. Autor sai tagasi 18 Eesti õpetajate poolt täidetud tabelit ning 14 Soome õpetajate tabelit, mille töötlemisel eraldas ajalised näitajad ja märksõnad tegevustest. Tabelid tulid tagasi nii paberkandjal kui ka elektrooniliselt.

Andmeanalüüs

Andmete analüüsimiseks kasutati MS Excel andmetöötlusprogrammi, kuhu kirjutati ümber kõik andmed ning kus eraldati ajalised näitajad märksõnadest tabelivormis (Lisa 3). Andmete sisestamisel märgiti puuduolevad ajad 0-ga ning märksõnade sisestamisel jäeti välja üksikud sõnad käekirja loetamatuse tõttu. Samuti toodi märksõnade ümberkirjutamisel välja ainult need päevad, mil planeeritud tegevust läbi viidi.

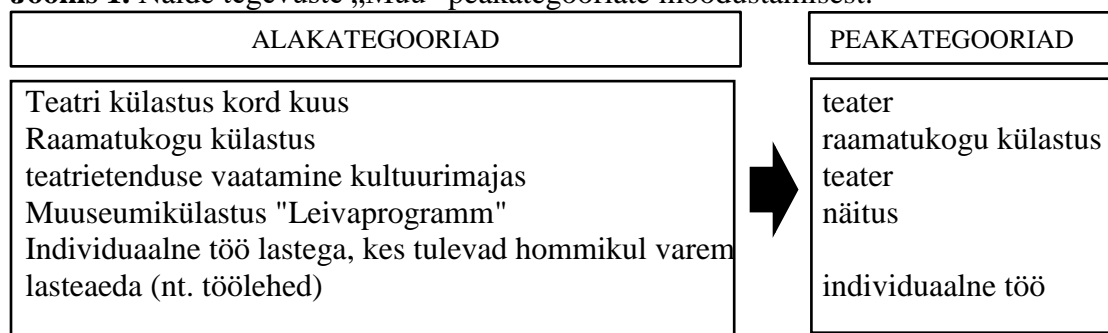
Andmete töötlust alustati tabelite ümber kirjutamisega liites kokku iga valdkonna ja tegevuse ajad nädala jooksul, kasutades MS Excel valemit „summa“ ning arvutades välja keskmine aeg nädalas, milleks kasutati Excel valemit „keskmine“ ja kontrolliti IBM SPSS Statistic programmi abil, kust leiti ka standardhälve. Koondtunnuste võrdlemiseks kasutati paarisvalimi t-testi, et teada saada, kas erinevused on juhuslikud või statistiliselt olulised. Samuti arvutati välja keskmine aeg päevas, kus jagati nädala keskmine aeg 5-ga ning arvutused kontrolliti mitu korda üle (Lisa 4 ja Lisa 5). Kõik tabelis väljatoodud arvulised näitajad vastavad ajaühikule minut. Eesti õpetajate tabelis on märgitud neljal õpetajal tegevuse „söömine“ lahtrisse 0, sest antud õpetajate tabelid olid proovitabelid ning nende tabelites vastava tegevuse lahter puudus. Andmete parema ülevaate saamiseks, koostas autor eraldi võrdleva tabeli, kuhu märkis valdkondadele ja tegevustele kulunud keskmised ajad päevas minutites (tabel 2).

Tabel 2. Eesti ja Soome lasteaedade tegevuste ajalised näitajad minutites keskmiselt päevas

	Mina ja keskkond	Keel ja kõne	Matemaatika	Kunst	Muusika	Liikumine	Vaba mäng	Õue aeg	Söömine	Muu
M päevas Eestis	10	11	6	12	10	10	159	112	38	23
M päevas Soomes	18	21	12	8	11	15	102	138	72	7

M = aritmeetiline keskmine

Seejärel kodeeriti tegevused „Muu“ ning kasutati avatud kodeerimisviisi ehk teksti aktiivsel lugemisel tähistati uurija jaoks olulised üksikud sõnad või laused koodide ehk märksõnadega (Kalmus, Masso, & Linno, 2015). Seejärel koostati peakategooriad, mille jagunemisest on toodud näide joonises 1. Peakategooriad loodi rohkem kui 2 korda uurimuse perioodil läbi viidud koodist, kuna uurimuses osalejaid polnud palju.

Joonis 1. Näide tegevuste „Muu“ peakategooriate moodustamisest.

Tulemused

Antud töö tulemused esitatakse lasteaia päeva jooksul läbiviidud planeeritud õppe- ja kasvatustegevuste valdkondade ja muude uurimuses uuritud tegevuste kaupa. Tulemuste illustreerimiseks kasutatakse tabelitest näidiseid. Selgus, et Eesti koolieelsed õpetajad pühendavad võrreldes Soomega enam aega valdkondadele ja tegevustele „Kunst“, „Vaba mäng“ ja „Muu“. Soome lasteaia pedagoogid pühendavad Eestiga võrreldes rohkem aega valdkondadele ja tegevustele „Mina ja keskkond“, „Keel ja kõne“, „Matemaatika“, „Muusika“, „Liikumine“, „Õue aeg“ ja „Söömine“. Vähim ajaline erinevus mõlema riigi õpetajate poolt läbi viidud tegevustes oli valdkonnas „Muusika“, mille vaheks oli 1 minut. Suurim ajaline vahe ilmnes muude päevajooksul tehtavate tegevuste vahel ning mille ajaline vahe oli 16 minutit keskmiselt päevas. (vt. Tabel 2)

Valdkond „Mina ja keskkond“

Täidetud tabelitest selgus, et valdkonnale „Mina ja keskkond“ kulutati päevas aega keskmiselt Eestis 10 minutit ja Soomes 18 minutit (tabel 2). Samas hajuvus nädala kohta Eest õpetajatel antud valdkonnas oli 24 ja Soome õpetajatel 99, mis tähendab, et Soomes erinesid õpetajate poolt antud valdkonnale pühendatud ajad olulisemalt kui Eestis (Lisad 4 ja 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Mina ja keskkond“ ei ilmnenud ($t=0,798$, $p>0,05$).

Andmetest selgus ka, et Eesti õpetajad tegelesid antud valdkonnaga vähemalt kord nädalas, kuid Soomes puudusid andmed selle valdkonna lahtrites nädala jooksul paaril õpetajal (Lisad 4 ja 5).

Valdkond „Keel ja kõne“

Valdkonnale „Keel ja kõne“ kulutati päevas aega keskmiselt Eestis 11 minutit ja Soomes 21 minutit (tabel 2). Standardhälve näitab, et Soome õpetajate ajad erinesid sellest valdkonnas rohkem kui Eesti õpetajatel, kus Soomes standardhälve nädala kohta oli 73 ja Eestis 42 (Lisad 4

ja 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Keel ja kõne“ ei ilmnenud ($t=0,886$, $p > 0,05$). Mõlemas riigis tegeleti antud valdkonnaga vähemalt kord nädalas.

Valdkond „Matemaatika“

Valdkonnale „Matemaatika“ kulutati päevas keskmiselt aega Eestis 6 minutit ja Soomes 12 minutit (tabel 2). Andmetest selgus, et Soome õpetajate läbiviidud antud valdkonna tegevused erinesid ajaliselt rohkem kui Eesti õpetajatel, kus Soome standardhälve oli nädala kohta 105 ja Eestis 20 (Lisad 4 ja 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Matemaatika“ ei ilmnenud ($t=0,805$, $p > 0,05$). Selgus, et Eestis tegelesid kõik õpetajad antud valdkonnaga vähemalt kord nädalas, kuid Soomes puudusid andmed valdkond „Matemaatika“ kohta neljal õpetajal (Lisad 4 ja 5).

Valdkond „Kunst“

Valdkonnale „Kunst“ kulutati päevas keskmiselt aega Eestis 12 minutit ja Soomes 8 minutit (tabel 2). Andmetest ilmnes, et nii Eesti kui Soome õpetajate standardhälve kulutatud ajale nädalas oli enam-vähem sarnane, kus Eestis oli hälve 33 ja Soomes 48 (Lisad 4 ja 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Kunst“ ei ilmnenud ($t=0,585$, $p > 0,05$). Samas selgus andmetest, et Eestis tegelesid kunstiga kõik õpetajad vähemalt kord nädalas, kuid Soomes puudusid andmed neljal õpetajal (Lisad 4 ja 5).

Valdkond „Muusika“

Valdkonnale „Muusika“ kulutati aega Eestis keskmiselt 10 minutit ja Soomes 11 minutit päevas (tabel 2). Selgus, et Soomes erinesid õpetajate tegevusele kulutatud ajad nädalas rohkem kui Eestis, kus Soomes oli standardhälveks 68 ja Eestis 36 (Lisad 4 ja 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Muusika“ ei ilmnenud ($t=0,305$, $p > 0,05$). Samuti tuli välja, et Eestis tegelesid kõik õpetajad antud valdkonnaga vähemalt kord nädalas, kuid Soomes puudusid andmed kahel õpetajal (Lisad 4 ja 5).

Valdkond „Liikumine“

Planeeritud liikumisega tegeleti keskmiselt päevas Eestis 10 minutit ja Soomes 15 minutit (tabel 2). Standardhälve andis ülevaate, et Eestis ei erinenud õpetajate valdkonnale kulutatud ajad nädalas nii palju kui Soomes, kus Eestis oli hälveks 33 ja Soomes 80 (Lisad 4 ja 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Liikumine“ ei ilmnenud ($t=0,589$, $p > 0,05$). Ilmnes see, et Eestis tegelesid õpetajad antud valdkonnaga vähemalt kord nädalas, kuid Soomes puudusid andmed kahel õpetajal (Lisad 4 ja 5).

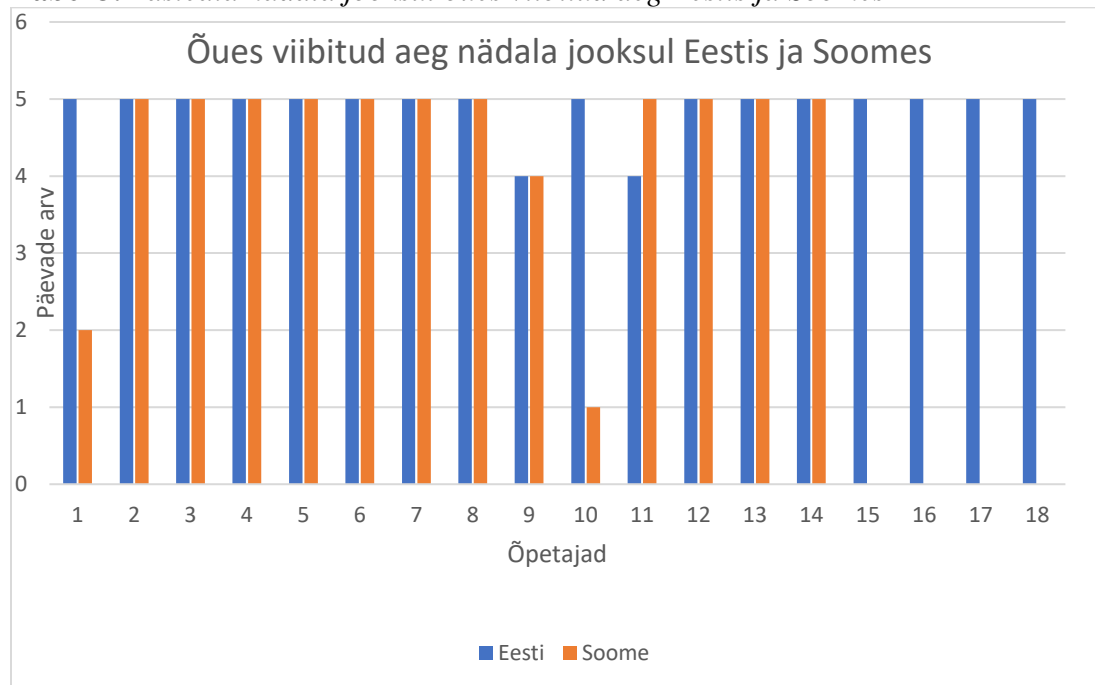
Tegevus „Vaba mäng“

Lapsed said vabalt mängida keskmiselt päevas Eestis 159 minutit ja Soomes 102 minutit (tabel 2). Erinevus õpetajate tegevustes ajaliselt oli mõlemas riigis suur, kus Eestis tegevuse „Vaba mäng“ standardhälve nädala kohta oli 447 ja Soomes 360 (Lisad 4 ja 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Vaba mäng“ ei ilmnunud ($t=0,407$, $p > 0,05$). Samuti puudusid antud valdkonnas andmed nädala jooksul Eestis ja Soomes kahel õpetajal (Lisad 4 ja 5).

Tegevus „Õue aeg“

Õues viibisid Eestis lapsed päevas keskmiselt 112 minutit ja Soomes 138 minutit (tabel 2). Õue ajale kulunud aegade erinevus nädalas olid Eestis suurem kui Soomes, kus standardhälve Eestis oli 441 ja Soomes 296 (Lisad 4 ja 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Õue aeg“ ei ilmnunud ($t=0,200$, $p > 0,05$). Selgus, et mõlemas riigis viibivad õpetajad lastega väljas vähemalt kord nädalas (tabel 3).

Tabel 3. Lasteaia nädala jooksul õues viibitud aeg Eestis ja Soomes

Selgus, et Eestis läksid 16 õpetajad lastega välja iga päev (viis päeva) ja 2 õpetajat käisid väljas neljal päeval nädalast. Soomes käisid lastega iga päev väljas 11 õpetajat ning ülejäänud vastavalt neljal, kahel ja ühel päeval, sest muudel päevadel andmed puudusid (tabel 3).

Tegevus „Söömine“ ja „Muu“

Söömise peale kulus päevas keskmiselt Eestis 38 minutit ja Soomes 72 minutit (tabel 2).

Muudele tegevustele kulus päevas aega keskmiselt Eestis 23 minutit ja Soomes 7 minutit (tabel 5). Statistiliselt olulist erinevust Soome ja Eesti tegevustes „Söömine“ ja „Muu“ ei ilmnunud ($t=0,971$, $p > 0,05$; $t=0,606$, $p > 0,05$). Muud tegevused, mida enim läbi viidi antud perioodil Eestis olid: Üritus, teater, raamatukogu külastus, individuaalne töö, mäng, kokandus, näitus. Soomes kuulusid muude tegevuste alla enim: mäng, retk, üritus, raamatukogukülastus (Tabel 4).

Tabel 4. *Enim läbi viidud muud tegevused Eestis ja Soomes*

Eesti	Sagedus	Soome	Sagedus
Üritus	7	Mäng	5
Teater	5	Retk	5
Raamatukogu külastus	4	Üritus	3
Individuaalne töö	4	Raamatukogu külastus	3
Mäng	3		
Kokandus	2		
Näitus	2		

Tabelis 4 on välja toodud peakategooriate kordade arv uurimuse läbiviimise perioodil.

Arutelu

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada kui palju kulutatakse aega planeeritud õppe- ja kasvatustegevustele keskmiselt päeva jooksul.

Esimeses uurimisküsimuses soovis autor teada, kui palju kulutatakse keskmiselt päevas aega valdkondadele „Mina ja keskkond“, „Keel ja kõne“, „Matemaatika“, „Kunst“, „Muusika“ ja „Liikumine“ Eesti ja Soome lasteaedades päeva jooksul. Selgus et valdkonnale „Mina ja Keskkond“ kulus keskmiselt aega päevas Eestis 10 minutit ja Soomes 18 minutit, valdkonnale „Keel ja kõne“ Eestis 12 minutit ja Soomes 21 minutit, valdkonnale „Matemaatika“ Eestis 6 minutit ja Soomes 12 minutit, valdkonnale „Kunst“ Eestis 12 minutit ja Soomes 8 minutit, valdkonnale „Muusika“ Eestis 10 minutit ja Soomes 11 minutit ja valdkonnale „Liikumine“ Eestis 10 minutit ja Soomes 15 minutit. Tulemustest ilmnas, et lapsed said antud perioodil vabalt mängida Eestis 159 minutit päevas ja Soomes 101 minutit päevas. Õues viibiti keskmiselt päevas Eestis 112 ja Soomes 138 minutit ja söömiseks kulunud aeg oli Eestis keskmiselt 38 minutit

päevas ja Soomes 72 minutit päevas. Seega Petersoni jt. (2016) uurimuse tulemused, kus leiti, et Soome õppekava on rohkem orienteeritud õppimise protsessi ja Eesti õppekava rohkem lapse omaduste arendamisele, võib pidada paika, sest antud töö uurimistulemustest selgus, et Soomlased kulutasid rohkem aega eelnevalt nimetatud õppe- ja kasvatustegevustele kui Eestlased ehk Soome lapsed osalesid õppeprotsessis päevas kauem. Antud tulemusi võib pidada Soome õpetajate poolt tõeseks, kuna Salminen jt. (2013a) uuringust ilmnnes, et õpetajate seletused nende hariduslikkudest eesmärkidest ühildusid ning õpetajate aruanded oma tegevustest täidetakse ka reaalselt.

Teise uurimisküsimusega sooviti teada saada, kui kaua viibivad Eesti ja Soome lasteaedade lapsed keskmiselt päeva jooksul väljas. Uuringus osalenud õpetajate rühmad, viibisid väljas keskmiselt päevas 112 minutit ning Soomes 138 minutit, millest võib järeldada, et Soomes viibivad õpetajad lastega kauem väljas, samuti kinnitab seda Tähepõld K. (2011) uuring „Lasteaia õueala mänguvahendid ja konstruktsioonid ning nende kasutamine talvel (ühe Soome ja ühe Eesti lasteaia näitel)“, kus selgus, et Soome lapsed viibisid ühel lasteaiapäeval õues keskmiselt 140 minutit, kuid samas uuringus ilmnenu Eesti laste õues viibimise aeg (39 minutit) on aastatega kasvanud. Samuti kinnitab Wayman S. (2016) artikkel „Las lapsed mängivad: saladus Soome haridusest“, et Soome lapsed veedavad vähemalt 1,5 tundi päevas väljas, kui tegemist pole just alla 20 kraadi külmaga.

Kolmanda uurimisküsimusega soovis töö autor teada saada, kui suur osa on vabal mängul keskmiselt päeva jooksul ning selgus, et Eestis said lapsed antud perioodil rohkem vaba mängu aega kui Soomes, Eestis keskmiselt päevas 159 minutit ja Soomes keskmiselt 102 minutit. Seega järgivad Eesti õpetajad rohkem õppekavas välja toodud punkti „mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuste valdkondade arengu aluseks“ ja Soome õpetajad nende riiklikus õppekavas väljatoodut „lapsel on õigus mängida ja õppida mängu kaudu“ vähem (§12, KELA RÕK, 2011; Varhaiskasvatussuunnitelma 2016, lk 19).

Neljandaks soovis autor teada, et palju kulub päevas keskmiselt aega söömisele ning ilmnnes, et soomlastel kulub söömisele rohkem aega kui eestlastel, vastavalt 73 minutit soomlastel ja 38 minutit eestlastel, mille põhjuseks võib olla see, et Soome lasteaedades saavad lapsed söömise ajal rääkida ja arutleda, mida kinnitab ka N. Hopia (2016) uurimus „Kodu ja lasteaed laste söömiskasvatajana“. Uuringust ilmnnes mitmel korral, et Soome lasteaedades toimuvad söömise ajal söögiarutelud, mis võivad vahepeal liiga lärmakaks kujuneda, millest võib

järeldada, et õpetajatel võib aega kuluda ka korra loomiseks. Samuti A. Kuukka (2015) uurimus „Lapsed, korporaalsus ja lasteaia järjekord“, kus oli välja toodud Soome lasteaia päevakava kellajaliselt ning kus söömisele oli arvestatud aeg päeva jooksul 75 minutit, kinnitab see antud uurimistulemusi.

Autor huvitus ka sellest, et milliseid muid tegevusi mõlema riigi lasteaedades lastega läbi viiakse ning kaua selle peale keskmiselt päevas aega kulub. Selgus, et keskmiselt viidi muid tegevusi nädala jooksul läbi Eestis umbes 2 korda ja Soomes 1 kord (tabel 5).

Tabel 5. Muude tegevuste kordade arv nädalas rühma kohta Eestis ja Soomes.

																		M	
EESTI	2	1	3	0	2	1	0	4	5	3	2	0	2	1	2	3	0	0	2
SOOME	1	0	4	2	2	2	1	0	2	1	0	0	1	1					1

M = aritmeetiline keskmine

Samas nii Eestis kui Soomes oli õpetajaid, kes nädala jooksul muid tegevusi läbi ei viinud, Eestis 5 õpetajat ja Soomes 4 õpetajat.

Kokkuvõttes võib öelda, et töö eesmärk, välja selgitada erinevused planeeritud õppe- ja kasvatustegevustele kulunud ajas Eestis ja Soomes sai täidetud.

Töö piirangud ja praktiline väärtus

Töö piiranguks võib pidada seda, et antud tulemusi ei saa üldistada laiemalt kui käesolevas uurimuses osalenud valimile ning vastanute arv pole ka üldistuste tegemiseks piisavalt suur. Samuti mõjutab tulemusi see, et mitmed õpetajad viisid antud valdkonnas planeeritud tegevusi läbi vaid paaril päeval nädalas või üksikutel puudusid andmed mõne valdkonna kohta koguni. Ka mõjutab tulemusi fakt, et nii Eestis kui Soomes integreeritakse erinevaid valdkondi omavahel, näiteks valdkonda „Mina ja keskkond“ võib kuuluda ka „Keel ja kõne“ või „Liikumine“. Seega on tulemused vaid uuringus osalenud õpetajate arvamuspõhised, just tegevuse määratlemises valdkondadesse või tegevustesse. Mõju võib avaldada ka see, et Eesti õpetajad on uurimisinstrumendi valdkondade jaotusega kursis, kuid Soomes antud jaotus puudub ning õpetajad määratlesid tegevusi vastavalt isiklikele arvamustele.

Töö praktiliseks väärtuseks võib pidada seda, et kuna antud teemal pole varasemalt uurimusi läbi viidud, siis annavad tulemused kerge ülevaate Soome ja Eesti lasteaedades tegevustele kulunud keskmisest ajast päevas. Samuti saab antud uurimust korrata ning koguda

kokku rohkem andmeid, mida üldistada Eesti ja Soome piires laiemalt. Võimalus on minna edasi ka valdkondade ja tegevuste teemade uurimisega ning võrrelda neid Eestis ja Soomes.

Tänu sõnad

Töö autor soovib siiralt tänada töö valmimises osalenud lasteaedu ning nende direktoreid kui ka õpetajaid, kes andsid panuse uurimuses osalemisega. Samuti soovib töö autor tänada oma juhendajat. Autor soovib tänada ka oma ema, kes oli moraalseks toeks ja edasiviivaks jõuks.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kuupäev:

Allkiri:

Kasutatud kirjandus

- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. (2018). *Riigi teataja I*, 41, 240. Külastatud aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/122012018003?leiaKehtiv>.
- Asetus lasten päivähoidusta. (1995). *Asetus lasten päivähoidosta*, Pub. D. No. 882. Külastatud aadressil: [http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239?search\[type\]%C2%BCpika&searchpika\]%C2%BCAsetus%20lasten%20p%C3%A4iv%C3%A4hoidosta#highlight35](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239?search[type]%C2%BCpika&searchpika]%C2%BCAsetus%20lasten%20p%C3%A4iv%C3%A4hoidosta#highlight35).
- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista.(1998). *Finlex 1998*, 986. Külastatud aadressil: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980986>.
- Asetus valtion koulukodeista.(1987). *Finlex 1978*, 769. Külastatud aadressil: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780769?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=henkil%C3%B6kunta#L3>.
- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. (2000). Esiopetuksen opetussuunitelna perusteet. Helsinki, Finland: Opetushallitus. Külastatud aadressil: http://www.oph.fi/download/123162_core_curriculum_for_pre_school_education_2000.pdf.
- Hea Alguse Keskus (2004). Organisatsioon. Külastatud aadressil: <http://www.heaaligus.ee/?9>
- Hopia, N. (2016). *Koti ja päiväkotiki lasten ruokakasvatustajina*. Publitseerimata lõputöö. Helsingin Yliopisto.
- Husa, S. & Kinos, J. (2001). *Akateemisen Varhaiskasvatustuksen Muotoutuminen* (Suomen Kasvatustieteelline Seura. Kasvatusalan tutkimuksia 4).
- Kalmus, V., Masso, A, & Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. K. Rootalu, V. Kalmus, A. & T. Vihalemm (toim), Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. Külastatud aadressil: <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>.
- Karila, K., Kinos, J., Niiranen, P. & Virtanen, J. (2007). Curricula of finnish kindergarten teacher education: Interpretations of early childhood education, professional competencies and educational theory. *European Early Childhood Education Research Journal*, 13(2), 133-145.
- K. Holst, T. & M. Pihlaja, P. (2011). Teachers' perceptions of their personal early childhood special education competence in day care. *Teacher Development*, 15(3), 349-362.

- Kikas, E., Lerkkanen, M., Pakarinen, E., Poikonen, P. (2014). Family- and classroom-related factors and mother-kindergarten teacher trust in Estonia and Finland. *Educational Psychology*, 36(1), 47-72.
- Kikas, E., Poikonen, P., Kontoniemi, M., Lyyra, A., Lerkkanen, M., & Niilo, A. (2011). Mutual Trust between Kindergarten Teachers and Mothers and its Associations with Family Characteristics in Estonia and Finland. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 55(1), 23-37.
- Kimer, M., Tuul, M., & Õun, T. (2016). Implementation of different teaching approaches in early childhood education practices in Estonia. *Early Years*, 36(4), 368-382.
- Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded. (2013). *Riigi Teataja L 2002*, 96, 1486. Külastatud aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13363346?leiaKehtiv>.
- Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis. (2015). *Riigi Teataja I, 2015, 1*, 42. Külastatud aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/123092015001>.
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2011). *Riigi Teataja I 2008*, 23, 152. Külastatud aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917?leiaKehtiv>.
- Koolieelse lasteasutuse seadus. (2018). *Riigi Teataja I 1999*, 27, 387. Külastatud aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122015022?leiaKehtiv>.
- Kuukka, A. (2015). Lapset, ruummiällisuus ja päiväkodin järjestys. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research*, 536.
- Lerkkanen, M., Kikas, E., Pakarinen, E., Poikonen, P., Nurmi, J. (2012a). Mothers' trust toward teachers in relation to teaching practices. *Early Childhood Research Quarterly*, 28, 153- 165.
- Lerkkanen, M., Kikas, E., Pakarinen, E., Trossmann, K., Poikkeus, A., Rasku-Puttonen, H., Siekkinen, M. & Nurmi, J. (2012b). A Validation of the Early Childhood Classroom Observation Measure in Finnish and Estonian Kindergartens. *Early Education and Development*, 23, 323-350.
- Lepp, M. (2017). *Eesti ja Soome lasteaiajuhtide arvamused lapsest lähtuvast kasvatuses, pedagoogilisest tegevuskultuurist ja selle edendamisest lasteaias*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.

- Niikko, A & Ugaste, A. (2012). Conceptions of Finnish and Estonian Pre-school Teachers' Goals in Their Pedagogical Work. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 56(5), 481- 495.
- Perusopetuslaki. (1998). Perusopetuslaki, Pub, L. No. 628. Külastatud aadressil: [http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628?search\[type\]=pika&search\[pika\]=perusopetuslaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628?search[type]=pika&search[pika]=perusopetuslaki).
- Peterson, T., Veisson, M., Hujala, E., Härkönen, U., Sandberg, A., Johansson, I., & Bakosi, E.K. (2016). Professionalism of preschool teachers in Estonia, Finland, Sweden and Hungary. *European Early Childhood Education Research Journal*, 24(1), 136-156.
- Salminen, J., Hännikäinen, M., Poikonen, P., & Rasku-Puttonen, H. (2013a). A Descriptive Case Analysis of Instructional Teaching Practices In Finnish Preschool Classrooms. *Journal of Research in Childhood Education*, 27(2), 127-152.
- Salminen, J., Hännikäinen, M., Poikonen, P., & Rasku-Puttonen, H. (2013b). Teachers' contribution to the social life in Finnish preschool classrooms during structured learning sessions. *Early Child Development and Care*, 184(3), 416-433.
- Satu, S. (2012). *Leikin ohjaamisen merkitys päiväkodin kasvatustyössä*. Publitseerimata lõputöö. Tampereen Yliopisto.
- Tervisekaitsenõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale. (2010). *Riigi Teataja I 2010*, 69,526. Külastatud aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13360326>.
- Tuul, M., Mikser, R., Neudorf, E. & Ugaste, A. (2015). Estonian preschool teachers' aspirations for curricular autonomy – the gap between an ideal and professional practice. *Early Child Development and Care*, 185(11-12), 1845-1861.
- Tähepõld, K. (2011). *Lasteaia õueala mänguvahendid ja konstruktsioonid ning nende kasutamine talvel (ühe Soome ja ühe Eesti lasteaia näitel)*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Ugaste, A. & Niikko, A. (2015). Identifying the problems that Finnish and Estonian teachers encounter in preschool. *European Early Childhood Education Research Journal*, 23(4), 423-433.
- Ugaste, A., Tuul, M., Niglas, K., & Neudorf, E. (2013). Estonian preschool teachers' views on learning in preschool. *Early Child Development and Care*, 184(3), 370-385.

Varhaiskasvatustase. (1973). *Finlex 1973*, 36. Külastatud aadressil:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036#L1>.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. (2016). *Opetushallitus*, 39,011. Tampere 2016: Juvens Print – Suomen Yliopistopaino OY.

Wayman, S. (2016). Let the children play: the secret to Finnish education. *The Irish Times*.

Külastatud aadressil:

<https://www.irishtimes.com/life-and-style/healthfamily/parenting/let-the-children-play-the-secret-to-finnish-education-1.2804698>.

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu: Tartu

Lisad

Lisa 1. Mõõteinstrument koos juhendi ja näidisega

Taustinfo

Olen Tartu Ülikooli Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava üliõpilane ja töotan Soomes erinevates lasteaedades õpetaja abina (lapsehoidjana). Koostan bakalaureuse tööd, milles tahan võrrelda Soome ja Eesti lasteaedu, kus ühe osana soovin uurida Eesti ja Soome lasteaedades läbiviidavaid tegevusi ja neile kulunud aega ühe nädala jooksul. Olen selleks koostanud vastava tabeli õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadena, lisades juurde teemad "vaba mäng", "õue aeg" ja „muu“. Tabeli täitmisel saadud andmete põhjal valmib võrdlev analüüs selle kohta, kui sarnased või erinevad on Eesti ja Soome lasteaedade päevakavad valdkonnapõhiselt ning kui palju on lastel nädala jooksul aega vabamänguks ja õues olemiseks. Saadud tulemusi kasutatakse lõputöös ainult üldistatud kujul ning vastajate nimesid ja lasteaedade nimetusi töös ei esitata. Töö valmides tutvustan soovi korral tulemusi ka Teile.

Juhend tabeli täitmiseks

Tabelisse märgitakse rühmas läbi viidud õppe- ja kasvatustegevused ning muud tegevused päevade kaupa ühe lasteaianädala jooksul. Vastava valdkonna lahtrisse tuleb märkida umbkaudne tegevuse kestvus ajaliselt ning mõned märksõnad selle kohta, mida tehti. Igal päeval ei pea olema tegevusi kõikides teemavaldkondades. Soovitatav on märkida aeg kohe peale tegevuse lõppu, kuna muidu võib ajamääratlus olla liiga umbkaudne. Jõudu tabeli täitmisel!

Näide:

Valdkond/ aeg	Mina ja keskkond	Keel ja kõne	Matemaatika	Kunst	Muusika	Liikumine	Vabamäng	Õueaeg	Muu
Esmaspäev	Pildi vaatlus(aiamaa) arutelu 15 min	Luuletuse lugemine 2min	Raskuste võrdlemine, juurviljade kaalumine	Kleepetöö 25 min	Pillimäng 4 min laulmine 10 min	Liikumismäng 10 min	3t 20 min	2t 15min	Õppekäik aeda 1t 25 min

		Jutu kuulamine 7 min	30 min		Laulumäng 3 min				
--	--	----------------------------	--------	--	--------------------	--	--	--	--

Aeg / Valdkond ja tegevused	Esmaspäev min. + märksõnad	Teisipäev min. + märksõnad	Kolmapäev min. + märksõnad	Neljapäev min. + märksõnad	Reede min. + märksõnad
Laste vanus rühmas:					
Mina ja Keskkond <i>katsetamine, vaatlemine, uurimine, vestlemine, arutelemine, küsitlemine jne</i>					
Keel ja kõne <i>kuulamine, vestlus, küsitlemine, lavastamine, kirjutamine, lugemine, luuletuste lugemine</i>					
Matemaatika <i>võrdlemine, rühmitamine, grupeerimine , loetlemine, arvutamine, mõõtmise jne</i>					
Kunst					

maalimine, joonistamine, voolimine , põimimine, kääridega lõikamine jne					
Muusika laulmine, rütmiline liikumine, muusika kuulamine, pillimäng jne					
Liikumine Sporti tutvustavad mängud, koreograafia, koordinatsioon, jõuharjutused, spordipäev, tantsimine					
Vaba mäng rühmaruumis vabalt mängimise aeg					
Õue aeg õues viibitud aeg					
Söömine Söömisele kuluv aeg					
Muu õppekäigud, teatri-, muuseumikülastused , peod, lasteaia üritused					

<i>nt. raamatukogu külastus</i>					
-------------------------------------	--	--	--	--	--

Suured tänud tehtud pingutuste eest!

Lisa 2. Mõõteinstrument koos juhendi ja näidisega soome keeles

Taustatieto

Olen Tarton Yliopiston opiskelija ja opiskelen Lastentarhanopettajaksi. Olen töissä Suomessa Seure OYssä sekä minua kiinnosta Eestin ja Suomen päiväkotien vertailu. Olen tekemässä lopputyötä, missä vertailen Suomen ja Eestin päiväkotien päivätoimintaa viikon kuluessa. Olen suunnittellut alla olevaan taulukkoon, mihin on luokiteltu opintoalueet. Taulusta saatujen tietojen avulla vertailen, kuinka samanlaiset ovat Suomen ja Eestin päiväkotien päiväohjelmat viikon kuluttua. Saatuja tietoja käytetään vain yleistynyt muodossa sekä täyttäjän nimiä ja päiväkotien nimityksiä työssä ei esiintyy. Toiveen mukaan lähetän teillekin tulokset.

Ohje taulukon täyttämiseksi

Taululle merkitään ryhmässä tehdyt opetus- ja kasvatuspuuhat sekä muut puuhat päivän aikana arkiviikon kuluessa. Jokaiseen ruudukkoon tulee merkata lyhyesti puuhat ja suunnilleen, miten kauan toimintaa kesti. Ei tarvitse joka päivällä merkitä puuhia. Suosittelen, että merkkaatte umpimääräisen ajan heti puuhaan loppuessa, että ei unohtuisi. Mieluisaa täyttämistä!

Esimerkki:

Opintoalue/ päivä	Minä ja ympäristö	Kieli ja puhe	Matematiikka	Taide	Musiikki	Liikunta	Leikkiaika	Ulkoilu	Muuta
Maanantai	Kuvan katselu (puutarha) Keskustelu 15 min	Runojen lukeminen, 2min Tarinan kuunteleminen 7 min	Painojen vertailu, kasviksien punnitus 30 min	Liimaus tehtävät 25 min	Soitimilla soittaminen 4 min laulaminen 10 min Laulupeli 3 min	Liikuntaleikki 10 min	3t 20 min	2t 15min	Retki puistoon 1t 25 min

Päivä / Opintoalueet ja puuhat	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai
	min. + avainsanat	min. + avainsanat	min. + avainsanat	min. + avainsanat	min. + avainsanat
Ikäraja ryhmässä: (esim. 3-5vuotiaat)					

Minä ja Ympäristö <i>Kokeileminen, katseleminen, tutkiminen, keskusteleminen, kysyminen jne.</i>					
Kieli ja puhe <i>Kuunteleminen, keskusteleminen, kysyminen, näytteleminen, kirjoittaminen, lukeminen, runojen lukeminen</i>					
Matematiikka <i>Vertaileminen, luokitteleminen, arvosteleminen, laskeminen jne.</i>					
Taide <i>Maalaaminen, piirtäminen, muovaileminen, saksilla leikkaaminen jne.</i>					
Musiikki <i>Laulaminen, rytminen liikunta, musiikin kuunteleminen, soitimella soittaminen jne.</i>					
Liikunta					

<i>Urheilun liittyvät pelit, koreografia, tasapaino, voimaharjoittelut, liikuntapäivä, tanssiminen jne.</i>					
Leikki aika <i>Ryhmässä vapaasti leikkiminen</i>					
Ulkoilu <i>Ulkona vietetty aika</i>					
Syöminen Syömiseen kulunut aika					
Muuta <i>Oppiretki, teatteri, museoon käynti, päiväkotijuhlat, kirjastossa käyminen jne.</i>					

Kiitos paljon kyselyn tekemisestä!

Lisa 3. Näide andmete ümber kirjutamisest minutites

ÕPETAJA 1

3-5AASTASED	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljäpäev	Reede
MINA JA	10 min	15 min	10 min	7 min	0 min
KESKKOND					
KEEL JA KÕNE	10 min	10 min	10 min	3 min	0 min
MATEMAATIKA	0 min	0 min	3 min	0 min	0 min
KUNST	45 min	0 min	0 min	3 min	0 min
MUUSIKA	0 min	0 min	10 min	0 min	0 min
LIIKUMINE	0 min	20 min	0 min	0 min	0 min
VABA MÄNG	160 min	185 min	250 min	255 min	180 min
ÕUE AEG	45 min	45 min	0 min	50 min	50 min
SÖÖMINE	60 min	60 min	60 min	60 min	60 min
MUU	0 min	30 min	45 min	0 min	0 min

ÕPETAJA 1

MINA JA KESKKOND

Esmaspäev	Päeva tervitamine Nädalategevuste tutvustamine
Teisipäev	Kodused raamatud vestlus raamatukogu külastusest
Kolmapäev	Sõprusesalli vaatlemine ja mustrite uurimine koduste raamatute tutvustamine
Neljäpäev	Sõprusesalli uue mustri vaatamine

KEEL JA KÕNE

Esmaspäev	Luuletuse kordamine Emakeele päevaks
Teisipäev	Luuletuse kordamine Emakeele päevaks
Kolmapäev	Luuletuse kordamine Emakeele päevaks
Neljäpäev	Ilus sõna eesti keeles

MATEMAATIKA

Kolmapäev	Salli mustrite loendamine
-----------	---------------------------

KUNST

Esmaspäev	Lõikamine Kleepimine (meie rühma pildiraamat)
-----------	--

MUUSIKA	Neljapäev	Rühma pildiraamatu kokku köitmine
	Kolmapäev	Laulumäng
LIHKUMINE	Teisipäev	Tantsimine
VABA MÄNG	Reede	koduste mänguasjade päev
ÕUE AEG	Kolmapäev	õues ei viibitud(tugev vihmasadu)
MUU	Teisipäev	Raamatukogu külastus
	Kolmapäev	Luulepäev saalis (laulumängud + luuletused)

Lisa 4. Eesti õpetajate tegevustele kulunud keskmised ajad nädalas ja päevas minutites ning standardhälve

	Mina ja keskkond	Keel ja kõne	Matemaatika	Kunst	Muusika	Liikumine	Vaba mäng	Õue aeg	Söömine	Muu
Õpetaja 1	42	33	3	48	10	20	1030	190	300	75
Õpetaja 2	35	145	40	40	10	25	840	285	175	45
Õpetaja 3	45	165	60	45	135	70	850	430	225	155
Õpetaja 4	90	45	15	30	60	30	1110	220	150	0
Õpetaja 5	125	85	30	80	40	140	360	810	250	210
Õpetaja 6	35	17	19	130	101	30	950	285	200	60
Õpetaja 7	47	38	15	80	60	25	1560	225	250	0
Õpetaja 8	30	45	15	30	30	30	1010	450	450	0
Õpetaja 9	50	28,5	39	70	20	30	0	275	0	0
Õpetaja 10	50	38	60	57,5	25	70	850	365	0	280
Õpetaja 11	80	52	54,5	35	33	70	1080	345	0	320
Õpetaja 12	41	76	67	142	115	87	1065	500	0	95
Õpetaja 13	50	20	20	70	30	40	0	250	100	80
Õpetaja 14	45	50	25	60	60	90	600	1020	300	0
Õpetaja 15	27	31	14	22,5	20	15	1050	845	240	180
Õpetaja 16	50	35,5	10	60	60	65	540	450	237,5	60
Õpetaja 17	49	10	15	30	40	15	1350	1350	245	270
Õpetaja 18	37	58	30	36,5	70	50,5	90	1786	320	231
M (keskmise aeg nädalas)	52	54	30	59	51	50	796	560	191	114
SD (standardhälve)	24	42	20	33	36	33	447	441	128	109
Keskmine aeg päevas	10	11	6	12	10	10	159	112	38	23

M = aritmeetiline keskmine, SD = standardhälve

Lisa 5. Soome õpetajate tegevustele kulunud keskmised ajad nädalas ja päevas minutites ning standardhälve

	Mina ja keskkond	Keel ja kõne	Matemaatika	Kunst	Muusika	Liikumine	Vaba mäng	Õue aeg	Söömine	Muu
Õpetaja 1	360	30	0	0	0	0	320	290	400	0
Õpetaja 2	0	25	0	0	70	90	0	900	200	0
Õpetaja 3	111	230	20	160	35	115	230	525	425	75
Õpetaja 4	20	113	15	45	50	30	325	600	450	75
Õpetaja 5	129	75	10	35	45	80	600	750	450	50
Õpetaja 6	60	125	130	115	270	315	450	375	375	60
Õpetaja 7	40	65	45	80	49,5	60	790	660	225	40
Õpetaja 8	75	60	0	45	45	105	345	825	450	0
Õpetaja 9	165	255	225	0	90	90	510	780	360	40
Õpetaja 10	15	15	10	20	20	35	600	75	450	45
Õpetaja 11	0	75	0	0	0	0	0	710	225	0
Õpetaja 12	40	87,5	50	12	15	15	1200	1050	400	0
Õpetaja 13	30	155	10	40	15	20	1150	1080	450	25
Õpetaja 14	190	160	350	20	80	60	600	1020	200	90
M (keskmise aeg nädalas)	88	105	62	41	56	72	509	689	361	36
SD (standardhälve)	99	73	105	48	68	80	360	296	102	32
Keskmine aeg päevas	18	21	12	8	11	14	102	138	72	7

M = aritmeetiline keskmine, SD = standardhälve

Lihtlitsents lõputöö produtseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Tagne Luts,

12.04.1991

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
„Lasteaedades nädala jooksul läbi viidud planeeritud tegevuste võrdlus ajaliselt Eestis ja Soomes“,
mille juhendaja on Hasso Kukemelk
- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Võrus, 22.05.2018